

Sygn. akt I C 569/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 czerwca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Kłodzku Wydział I Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Daria Ratymirska

Protokolant: sekr. sąd. Daria Mokrzycka

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 29 maja 2018 roku w Kłodzku

sprawy z powództwa (...) S.A. w B.

przeciwko E. C.

o zapłatę kwoty 12.455,02 zł

I. zasądza od pozwanej E. C. na rzecz strony powodowej (...) S.A. w B. kwotę 12.455,02 zł (dwanaście tysięcy czterysta pięćdziesiąt pięć złotych 02/100) z odsetkami umownymi w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 17 stycznia 2018 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej E. C. na rzecz strony powodowej (...) S.A. w B. kwotę 3.923 zł, tytułem zwrotu kosztów procesu.

(...)

UZASADNIENIE

(...) S.A. w B. wniosła pozew przeciwko E. C. o zapłatę kwoty 12455,02 zł z odsetkami umownymi za opóźnienie w wysokości dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 17.01.2018r. do dnia zapłaty, na podstawie weksla podpisanego w dniu 17.08.2016r.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa, podniosła zarzut co do wysokości żądanej kwoty, zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z deklaracją wekslową, podniosła, że łącząca strony umowa pożyczki zawiera klauzule abuzywne, w zakresie w jakim przewiduje obciążenie pozwanej kosztami wynagrodzenia dodatkowego w postaci prowizji i opłaty za „Twój pakiet”.

Sąd zważył:

Bezspornym było, że strony łączyła umowa pożyczki gotówkowej nr (...) z dnia 17.08.2016r. (k-27, 53 i nast.), na podstawie której pozwana uzyskała do dyspozycji pieniądze w kwocie 9000 zł, zobowiązując się do zwrotu pożyczki i zapłaty kwoty 19440 zł w 36 ratach miesięcznych po 540 zł. Pozwana zaprzestała regularnej spłaty rat w październiku 2017r. Zalegała z zapłatą rat wymagalnych w dniu 28.10 i 28.11.2017r., została wezwana przez powoda do zapłaty pismem z dnia 28.11.2017r., pod rygorem wypowiedzenia umowy pożyczki – bezskutecznie. Pismem z dnia 17.12.2017r. powód wypowiedział pozwanej umowę, postawił pożyczkę w stan wymagalności, wypełnił weksel in blanco, stanowiący zabezpieczenie spłaty, podpisany uprzednio przez pozwaną, i wezwał pozwaną do wykupu weksla - bezskutecznie. Pisma zostały wysłane do pozwanej listami poleconymi na adres, podany w umowie. Okoliczności

tych, powołanych w piśmie powoda z dnia 13.04.2018r., pozwana nie kwestionowała, nie obaliła ten domniemania doręczenia przesyłki, wynikającego z dowodu jej nadania (k-62-73).

Pozwana podpisała weksel in blanco w zamiarze zaciągnięcia zobowiązania wekslowego, na zabezpieczenie wierzytelności z tytułu udzielonej przez powoda pożyczki, co wynika z deklaracji wekslowej. Składając do dyspozycji powoda weksel in blanco, pozwana wyraziła zgodę na jego wypełnienie w razie nieuregulowania przez nią w terminie należności, wynikających z w.w. umowy, wymagalnych i płatnych zgodnie z warunkami umowy, na sumę odpowiadającą jej zadłużeniu. Zarzut wypełnienia weksla niezgodnie z zawartym porozumieniem pozostał gołosłowny i nieuzasadniony. W chwili przedstawienia weksla do zapłaty (dochodzenia roszczeń z weksla) weksel ten miał wszystkie cechy ważności (art. 101 ustawy z dnia 28 kwietnia 1936r. Prawo wekslowe [Dz.U.1939.37.282 ze zm.]). Po stronie pozwanej istnieje zatem zobowiązanie wekslowe wobec powoda, oparte na wekslu własnym, wystawionym przez pozwaną, wypełnionym przez powoda, zgodnie z umową. Wystawiony przez pozwaną weksel in blanco zabezpieczał spłatę pożyczki, udzielonej przez powoda. Jeżeli więc zabezpieczone roszczenie nie zostało należycie wykonane (pożyczka nie została zwrócona w terminie), powód mógł wypełnić weksel, zgodnie z deklaracją, na sumę odpowiadającą kwocie zadłużenia pozwanej.

Wystawienie weksla gwarancyjnego ma na celu zabezpieczenie stosunku podstawowego, przydając wierzytelności, wynikającej z tego stosunku, dodatkową podstawę, w postaci zobowiązania wekslowego, w celu ułatwienia jej dochodzenia. Łączność ta przejawia się m.in. w tym, że zaspokojenie jednego powoduje wygaśnięcie drugiego oraz, że bezpodstawność roszczenia cywilnoprawnego pociąga za sobą bezpodstawność roszczenia opartego na wekslu. Skoro weksel jedynie zabezpiecza wierzytelność cywilną, to dłużnikowi przysługują przeciwko roszczeniu wekslowemu te wszystkie zarzuty, jakie przysługują mu przeciwko roszczeniu cywilnemu.

Z inicjatywy pozwanej pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy pożyczki nr (...) z dnia 17.08.2016r., na podstawie której pozwana uzyskała do dyspozycji pieniądze w kwocie 9000 zł, zobowiązując się do spłaty kwoty 19.440 zł w 36 ratach miesięcznych po 540 zł.

Zawarta pomiędzy stronami umowa, określona jako umowa pożyczki, pod względem prawnym stanowi kredyt konsumencki w rozumieniu ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (Dz.U. z 2011 roku, Nr 126, poz. 715). Zgodnie bowiem z art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim przez umowę o kredyt konsumencki rozumie się umowę o kredyt w wysokości nie większej niż 255.550 złotych albo równowartość tej kwoty w walucie innej niż waluta polska, który kredytodawca w zakresie swojej działalności udziela lub daje przyrzeczenie udzielenia konsumentowi. Za umowę o kredyt konsumencki uważa się w szczególności umowę pożyczki (art. 3 ust. 2 pkt 1). Umowa o kredyt konsumencki winna zostać zawarta w formie pisemnej. Umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały (art. 29 ust. 1 i 3). Treść umowy o kredyt konsumencki została uregulowana w art. 30 ust. 1 ustawy, zgodnie z którym umowa powinna określać m.in. rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń, przyjętych do jej obliczenia (pkt 7), informację o innych kosztach, które konsument zobowiązany jest ponieść w związku z umową o kredyt konsumencki, w szczególności opłatach, prowizjach, marżach oraz kosztach usług dodatkowych, jeżeli są znane kredytodawcy oraz warunki na jakich koszty te mogą ulec zmianie (pkt 10), skutki braku płatności (pkt 12), sposób zabezpieczenia i ubezpieczenia spłaty kredytu, jeżeli umowa je przewiduje (pkt 14). Zawarta pomiędzy stronami umowa pożyczki spełniała powyższe wymogi i nakładała na pożyczkobiorcę obowiązek zwrotu pożyczonej kwoty. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy nie dostarczył dowodów wywiązania się przez pożyczkobiorcę z warunków umowy. Poza sporem było, że pozwana spłaciła jedynie kwotę 7.080 zł. W tej sytuacji nie budzi wątpliwości, że na pozwanej ciąży obowiązek zwrotu reszty kwoty pożyczki, skoro do dyspozycji uzyskała środki w wys. 9.000 złotych.

Pozwana podniosła w niniejszej sprawie zarzut abuzywności postanowień zawartych w pkt 1.4 b) i c) Części C1 umowy.

Umowa przewidywała tam, że na całkowity koszt pożyczki składa się kwota pożyczki powiększona o odsetki umowne w wys. 9,84% w skali roku, opłata przygotowawcza w wys. 129 zł, prowizja w wys. 7771 zł i opłata za przyznanie na

wniosek kredytobiorcy „:Twojego pakietu” (opisanego szczegółowo w pkt 15 umowy) w wys. 1100 zł (pkt 1.4 umowy - część C1). Pozwana zawierając umowę wyraził zgodę na obciążenie jej powyższymi opłatami.

Całkowity koszt pożyczki to wszelkie koszty, które konsument jest zobowiązany ponieść w związku z umową pożyczki, w szczególności: odsetki, opłaty, prowizje, podatki i marże, jeżeli są znane pożyczkodawcy, oraz koszty usług dodatkowych w przypadku, gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania pożyczki.

Powodowa spółka podała prawdziwe informacje o całkowitym koszcie pożyczki, całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta oraz wysokości rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania. Spełniła obowiązek informowania konsumentów o oferowanym i sprzedawanym towarze (także pożyczce czy kredycie). Prowizja i opłata za Twój pakiet oraz opłata przygotowawcza były od początku znane i jasne – jednoznacznie określone w chwili zawierania umowy oraz nie przekraczają maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego (art. 36 a u.k.k.). Pozwana nie została wprowadzona w błąd nierzetelną informacją, miała dzięki temu możliwość porównania podobnych ofert, znajdujących się w danym czasie na rynku.

Przepis art. 76 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej wyraża podstawową zasadę ochrony konsumentów, stanowiąc, że władze publiczne chronią konsumentów, użytkowników i najemców przed działaniami zagrażającymi ich zdrowiu, prywatności i bezpieczeństwu oraz przed nieuczciwymi praktykami rynkowymi. Zakres tej ochrony określa ustawa.

W myśl art. 385¹ § 1 kc postanowienia umowy zawieranej z konsumentem nie uzgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Istotnym w niniejszej sprawie było, czy w konkretnym przypadku postanowienie wzorca (pkt 1.4 b) i c) umowy) należy zakwalifikować jako klauzulę abuzywną.

Zgodnie z treścią przepisu art. 385¹ § 1 kc do uznania danego postanowienia umownego za niedozwolone i wyeliminowania go z praktyki stosowania, konieczne jest stwierdzenie łącznego występowania czterech przesłanek. Mianowicie: 1) postanowienie nie zostało uzgodnione indywidualnie, 2) ukształtowane w ten sposób prawa i obowiązki stron pozostają w sprzeczności z dobrymi obyczajami, 3) powyższe prawa i obowiązki rażąco naruszają interesy konsumenta, 4) postanowienie umowy nie dotyczy sformułowanych w sposób jednoznaczny głównych świadczeń stron.

Funkcja art. 385¹ § 1 kc sprowadza się z jednej strony do tego, że regulacja w nim zawarta stanowi normę interpretacyjną, a z drugiej do tego, że treść tego przepisu powoduje powstanie swoistego "domniemania abuzywności", tj. że dana klauzula umowna jest zakazanym postanowieniem umownym (wyrok SA w Warszawie z dnia 4 kwietnia 2013 roku, VI ACA 1324/12).

Za nie uzgodnione indywidualnie ustawodawca określił te postanowienia umowy, na których treść konsument nie miał rzeczywistego wpływu. W szczególności odnosi się to do postanowień umowy przejętych z wzorca umowy zaproponowanego konsumentowi przez kontrahenta (art. 385¹ § 3 kc). Ciężar dowodu, że postanowienie zostało uzgodnione indywidualnie, spoczywa na tym, kto się na to powołuje (art. 385¹ § 4 kc). Powód okoliczności tej nie wykazał. Specyfika sposobu zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki z dnia 17.08.2016r. zarazem jednoznacznie wskazuje na brak rzeczywistego wpływu konsumenta na treść umowy pożyczki.

Komentatorzy wskazują, że przez „dobre obyczaje” w rozumieniu art. 385¹ § 1 kc należy rozumieć pozaprawne reguły postępowania niesprzeczne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie obyczajami. W swoim orzecznictwie zarówno Sąd Najwyższy, jak i sądy powszechne przyjmują, że za sprzeczne z dobrymi obyczajami należy w pierwszej kolejności uznać wprowadzenie klauzul godzących w równowagę kontraktową stron, zaś "rażące naruszenie interesów konsumenta" polega na nieusprawiedliwionej dysproporcji praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta

(uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2005 r., I CK 832/04). Działanie wbrew "dobrym obyczajom" w rozumieniu powołanego wyżej przepisu w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 maja 2009 r., VI ACA 1473/08). Sprzeczne z dobrymi obyczajami są zatem np. działania wykorzystujące niewiedzę, brak doświadczenia konsumenta, naruszenie równorzędności stron umowy, działania zmierzające do dezinformacji, wywołania błędnego przekonania konsumenta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności. Chodzi więc o działanie potocznie określane jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania (uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 27 stycznia 2011 r., VI ACA 771/10). Jeżeli chodzi o rażące naruszenie interesów konsumenta to przyjmuje się, że występuje ono wówczas, jeżeli postanowienie umowne poważnie, znacząco odbiega od sprawiedliwego wyważenia praw i obowiązków stron. W wyroku z dnia 13 lipca 2005 r. (I CK 832/04, Pr. Bank. 2006, nr 3, s.8) Sąd Najwyższy stwierdził, że rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym.

Przenosząc powyższe rozważania na grunt niniejszej sprawy należy przyjąć, że kwestionowane przez pozwaną postanowienia zawartej umowy nie zostały z nią uzgodnione indywidualnie. Konsument nie miał zatem wpływu na treść postanowienia pkt 1.4 b i c umowy i nie było ono z nim uzgadniane (okoliczności przeciwnej powód nie wykazał).

Przedmiotowe postanowienia nie dotyczą także głównych świadczeń stron, gdyż należą do nich tylko takie elementy konstrukcyjne umowy, bez których uzgodnienia nie doszłoby do jej zawarcia (*essentialia negotii*).

W tej sytuacji w dalszej kolejności należało rozstrzygnąć, czy przedmiotowe postanowienie [pkt 1.4 b) i c)] umowy kształtuje prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając interesy konsumenta. W ocenie Sądu odpowiedź jest negatywna, bowiem umowa jasno określa wysokość prowizji i opłaty za „Twój pakiet”, sposób spłaty, jak również precyzuje zasady korzystania z „Twojego pakietu”. Nie tworzą stanu swobody, dowolności czy uznaniowości powoda, co mogłoby zagrażać prawom pozwanej. Pozwana, zawierając umowę miała pełną wiedzę o wysokości opłat, które obowiązana będzie uiścić, gdyż zostały one precyzyjnie i jednoznacznie wskazane w umowie. Nie ma podstaw, aby uznać, że postanowienia te naruszają istotnie interesy konsumenta. Od konsumenta, decydującego się na zawarcie umowy należy wymagać również odpowiedniego poziomu staranności i rozwagi. W niniejszej sprawie brak było jakichkolwiek podstaw, aby przyjąć, że powód, zawierając z pozwaną przedmiotową umowę, wykorzystał jej niewiedzę lub naiwność, zmierzał do dezinformacji, czy też wywołał jej błędne przekonanie co do wysokości spłaty.

W świetle powyższych rozważań, odnosząc się do zarzutu pozwanej, Sąd uznał postanowienie umowne, zawarte w pkt 1.4 części C1 umowy, dotyczące wysokości zobowiązania pozwanej względem powoda do zapłaty opłaty prowizyjnej i opłaty za Twój pakiet – za niespełniające przesłanki abuzywności. W konsekwencji nie są one wyłączone z umowy (art. 385³ KC) i wiążą pozwaną.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie powołanych przepisów i art. 417 kc i art. 481 § 1 i 2¹ kc, orzeczono, jak w pkt I wyroku.

Orzeczenie w pkt II oparto na przepisach art. 98 § 1 i 3 kpc. Pozwana, jako przegrywająca sprawę, powinna zwrócić powodowi koszty procesu, w skład których wchodzi: opłata sądowa od pozwu, wynagrodzenie pełnomocnika, będącego radcą prawnym w stawce minimalnej, uzależnionej od wartości przedmiotu sporu, opłata skarbową od pełnomocnictwa (162 zł + 144 zł + 3600 zł + 17 zł).